

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

23 päivänä joulukuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö siviili- ja kauppaoikeuden alalla — Asetus (EY) N:o 44/2001 — Tuomioistuimen toimivalta kuluttajansuojaa koskevissa riita-asioissa — 15 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 16 artiklan 1 kohta — Käsite kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan ”suuntaaminen” kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon — Kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suunnatun” kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan harjoittamisen yhteydessä aikaisemmin tehdyn välityssopimuksen taloudellisen tavoitteen saavuttamista palveleva toimeksiantosopimus — Läheinen yhteys

Asiassa C-297/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 15.5.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 17.6.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Rüdiger Hobohm

vastaan

Benedikt Kampik Ltd & Co. KG,

Benedikt Aloysius Kampik ja

Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: kolmannen jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen, joka hoitaa neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. Malenovský, M. Safjan (esittelevä tuomari), A. Prechal ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato G. Palatiello,

— Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes ja A. Fonseca Santos,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

— Sveitsin hallitus, asiamiehenään M. Jametti,

— Euroopan komissio, asiamiehinään A.-M. Rouchaud-Joët ja W. Bogensberger,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.9.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen 16 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä Rüdiger Hobohm, jonka kotipaikka on Saksassa, ja toisaalta Benedikt Kampik Ltd & Co. KG, Benedikt Kampik ja Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL, joiden kotipaikka on Espanjassa, ja joka koskee Hobohmin Kampikin käyttöön antamien rahasummien palauttamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 44/2001

- 3 Asetuksen N:o 44/2001 toisesta perustelukappaleesta ilmenee, että sillä pyritään sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan turvaamiseksi ottamaan käyttöön ”säännökset, joiden avulla voidaan yhdenmukaistaa tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt ja yksinkertaistaa muodollisuudet, jotta niissä jäsenvaltioissa annetut tuomiot, joita tämä asetus sitoo, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja yksinkertaisin menettelyin”.
- 4 Kyseisen asetuksen johdanto-osan 11, 12, 13, 15 ja 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
 - ”(11) Tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden on oltava hyvä, ja niiden on perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella, ja vastaajan kotipaikan tuomioistuin on aina toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu. Oikeushenkilöiden kotipaikka olisi määriteltävä itsenäisesti yhteisten sääntöjen avoimuuden lisäämiseksi ja toimivaltaristiriitojen välttämiseksi.
 - (12) Asianmukaisen lainkäytön helpottamiseksi tai tuomioistuimen ja riita-asian läheisen yhteyden vuoksi tulisi olla vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvän toimivaltaperusteen lisäksi.
 - (13) Vakuutus-, kuluttaja- ja työsopimusten osalta heikompa osapuolta olisi suojeltava hänen etujensa kannalta suotuisammilla tuomioistuimen toimivaltaa koskevilla säännöksillä kuin mitä yleiset säännökset edellyttävät.

--

(15) Lainkäytön yhdenmukaisuus edellyttää, että rinnakkaiset oikeudenkäynnit saadaan mahdollisimman vähiin ja on varmistettava, ettei kahdessa jäsenvaltiossa anneta keskenään ristiriitaisia tuomioita. – –

--

(19) Olisi varmistettava jatkuvuus [tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32; jäljempänä Brysselin yleissopimus)] ja tämän asetuksen välillä, minkä vuoksi olisi säädettävä siirtymäsäännöksiä. Saman jatkuvuuden olisi koskettava myös Euroopan [unionin] tuomioistuimen tulkintaa Brysselin yleissopimuksesta. – –”

5 Mainitulla asetuksella käyttöön otetut toimivaltasäännöt ovat sen II luvussa. Kyseisen luvun 1 jakso, jonka otsikko on ”Yleiset säännökset”, käsittää muun muassa 2 ja 3 artiklan, kun taas mainitun luvun 4 jakso koskee toimivaltaa kuluttajansuojaa koskeissa riita-asioissa ja käsittää 15–17 artiklan.

6 Asetuksen N:o 44/2001 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu”.

7 Mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimissa ainoastaan tämän luvun 2-7 jakson säännösten nojalla.”

8 Saman asetuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun asia koskee henkilön, jäljempänä ’kuluttaja’, sellaista tarkoitusta varten tekemää sopimusta, jota ei voida pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, tuomioistuimen toimivalta määräytyy tämän jakson säännösten mukaisesti, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan säännöksistä muuta johdu,

--

c) kaikissa muissa tapauksissa, jos sopimus on tehty henkilön kanssa, joka harjoittaa kaupallista tai elinkeinotoimintaa siinä jäsenvaltiossa, missä kuluttajan kotipaikka on, tai joka millä keinoin tahansa suuntaa tällaista toimintaa kyseiseen jäsenvaltioon tai useisiin valtioihin kyseinen jäsenvaltio mukaan lukien, ja sopimus kuuluu kyseisen toiminnan piiriin.”

9 Asetuksen N:o 44/2001 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kuluttaja voi nostaa kanteen toista sopimuspuolta vastaan joko sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, missä tämän kotipaikka on, tai sen paikkakunnan tuomioistuimissa, missä kuluttajan kotipaikka on.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että elinkeinotoimintaansa Espanjassa harjoittava Kampik toimi vuonna 2005 välittäjänä Hobohmin ja Kampik Immobilien KG:n välillä asuinhuoneiston hankkimiseksi (jäljempänä välityssopimus) Deniassa (Espanja) sijaitsevasta lomakylästä, joka erään saksalaisen rakennuttajan piti rakentaa.

11 Lomakylään kuuluvia asuinhuoneistoja markkinoitiin muun muassa Saksassa saksankielisellä esitteellä.

- 12 Mainitun lomakylän rakennuttaja myyjänä ja Hobohm puolisoineen (jäljempänä Hobohmin pariskunta) ostajina tekivät 17.6.2006 kauppasopimuksen Deniassa sijaitsevasta, välityssopimuksessa tarkoitettusta asuinhuoneistosta (jäljempänä kauppasopimus).
- 13 Sen jälkeen, kun Hobohmin pariskunta oli maksanut kaksi ensimmäistä asuinhuoneistonsa kauppahinnan maksuerää, joiden suuruus oli yhteensä 62 490 euroa, rakennuttaja joutui vuonna 2008 taloudellisiin vaikeuksiin, jotka vaaransivat lomakylän rakentamisen loppuunsaattamisen.
- 14 Kampik ehdotti tuolloin Hobohmille hänen huoneistonsa viimeistelytöiden suorittamista. Hobohmin pariskunta matkusti Espanjaan ja allekirjoitti notaarin vahvistaman valtakirjan, jolla Kampik valtuutettiin huolehtimaan heidän kauppasopimukseen liittyvistä eduistaan (jäljempänä toimeksiantosopimus).
- 15 Hobohm siirsi Kampikille 27 647 euron suuruisen haltijasekin osana asuinhuoneiston kauppahinnan kolmatta maksuerää. Kampik siirsi sekin Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL:n tilille. Hobohm maksoi Kampikille vuonna 2009 vielä 1 448,72 euron suuruisen lisämäärän.
- 16 Hobohmin pariskunta peruutti Kampikille antamansa valtakirjan toimeksiantosopimuksen osapuolten välillä rakennuttajan maksukyvyttömyyden seurauksena puhjenneiden erimielisyyksien vuoksi.
- 17 Tämän jälkeen Hobohm nosti Landgericht Stadessa (Staden alueellinen tuomioistuin), jonka tuomiopiirin alueella hänellä oli kotipaikka, kanteen, jolla hän vaati Kampikille maksamiensa määrien palauttamista. Kyseinen tuomioistuin jätti 21.9.2011 antamallaan ratkaisulla hänen kanteensa tutkimatta alueellisen toimivallan puuttumisen vuoksi.
- 18 Hobohmin kyseisen tuomioistuimen ratkaisusta Oberlandesgericht Celleen (Cellen alueellinen ylempi tuomioistuin) tekemä valitus hylättiin 18.7.2012 annetulla ratkaisulla. Muutoksenhakutuomioistuin sulki tässä yhteydessä pois asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamisen ja näin ollen Hobohmin kotipaikan tuomioistuimen toimivallan siitä syystä, ettei toimeksiantosopimuksen voida katsoa liittyvän suoraan Kampikin Saksaan ”suuntaamaan” kiinteistönvälitystoimintaan kyseisessä säännöksessä tarkoitettulla tavalla.
- 19 Hobohm teki kyseisestä muutoksenhakuratkaisusta Revision-valituksen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle. Sen mukaan Kampikin harjoittama kiinteistönvälitystoiminta oli ”suunnattu” Saksaan kyseisessä säännöksessä tarkoitettulla tavalla, sillä nyt käsiteltävässä asiassa voidaan havaita tiettyjä, unionin tuomioistuimen tuomiossaan Pammer ja Hotel Alpenhof (C-585/08 ja C-144/09, EU:C:2010:740) hyväksymiä viitteitä toiminnan ”suuntaamisesta” kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon, ensimmäiseksi koska Kampik tarjosi palvelujaan internetissä sivustolla, joka oli rekisteröity päätason verkkotunnuksella ”com” ja laadittu saksan kielellä, toiseksi koska kyseisellä sivustolla ilmoitettiin yhteydenottoa varten päätason verkkotunnusta ”de” käyttävä sähköpostiosoite, kolmanneksi koska Kampikin elinkeinotoiminnan tukiyksikön puhelinnumero oli berliiniläinen ja neljänneksi koska Kampik käytti toiminnassaan saksankielisiä esitteitä. Niinpä välityssopimus täyttää asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamisedellytykset, koska sen tekeminen liittyi Kampikin Hobohmin kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaamaan” toimintaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo sitä vastoin, ettei toimeksiantosopimus, johon Hobohm perustaa vaatimuksensa, erikseen tarkasteltuna täytä kyseisen säännöksen soveltamisedellytyksiä, sillä se ei liity tällaiseen toimintaan.
- 20 Kyseinen tuomioistuin kuitenkin esittää, että Kampikin Saksaan ”suuntaaman” kiinteistönvälitystoiminnan ja toimeksiantosopimuksen tekemisen välillä on ratkaiseva aineellinen yhteys. Kyseinen toiminta johti nimittäin siihen, että Hobohmin pariskunta teki vuosina 2005 ja 2006 välityssopimuksen ja kauppasopimuksen. Jos kyseisiä sopimuksia ei olisi, toimeksiantosopimusta, johon Hobohm perustaa vaatimuksensa ja jolla oli määrä ratkaista kauppasopimuksen

täytäntöönpano-ongelmat, ei olisi tehty. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että vaikka osapuolten välityssopimukseen perustuvat velvoitteet täytettiin kauppasopimuksen tekemisellä, välityssopimuksen taloudellista tarkoitusta eli sitä, että Hobohmin pariskunta voi tosiasiallisesti käyttää välitystoiminnan ansiosta hankkimaansa asuinhuoneistoa, ei sitä vastoin saavutettu.

- 21 Tässä tilanteessa Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Voiko kuluttaja nostaa – – asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan toisen osan, luettuna yhdessä 16 artiklan 1 kohdan toisen osan kanssa, nojalla kanteen sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä hänen kotipaikkansa on, sellaista sopimuskumppaniaan vastaan, joka harjoittaa kaupallista toimintaa tai elinkeinotoimintaa toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, jos kanteen perustana oleva sopimus ei tosin suoraan kuulu sopimuskumppanin tällaisen toiminnan piiriin, joka on suunnattu siihen jäsenvaltioon, missä kuluttajan kotipaikka on, mutta sopimuksen tarkoituksena on kuitenkin sellaisen taloudellisen tuloksen toteutuminen, johon on pyritty osapuolten välillä aiemmin tehdyllä ja jo täysin täytetyllä toisella edellä mainittujen säännösten soveltamisalaan kuuluvalla sopimuksella?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohtaa siltä osin kuin viitataan sopimukseen, joka liittyy elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaamaan” kaupalliseen toimintaan tai elinkeinotoimintaan, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen 16 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että sitä voidaan soveltaa kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen, joka ei sellaisenaan kuulu kyseisen elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaaman” kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan piiriin mutta jolla on yhteys samojen osapuolten aikaisemmin tällaisen toiminnan yhteydessä tekemään sopimukseen.
- 23 Aluksi on mainittava, että asetuksen N:o 44/2001 16 artiklan 1 kohdan mukainen kuluttajan kotipaikan tuomioistuimen toimivalta edellyttää, että kyseisen asetuksen 15 artiklan 1 kohdan soveltamisedellytykset täyttyvät.
- 24 Tässä yhteydessä on mainittava unionin tuomioistuimen todenneen, että asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohtaa sovelletaan tilanteessa, jossa kolme edellytystä on täytynyt eli jossa ensinnäkin yksi sopimuspuoli on kuluttaja, joka toimii asiayhteydessä, jota ei voida pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, toiseksi tällaisen kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä on tosiasiallisesti tehty sopimus ja kolmanneksi tällainen sopimus kuuluu johonkin mainitun 15 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa tarkoitetuista ryhmistä. Näiden kolmen edellytyksen on täytyttävä kumulatiivisesti, joten jos yksi niistä jää täyttymättä, toimivaltaa ei voida määrittää kuluttajien tekemiä sopimuksia koskevien sääntöjen mukaan (tuomio Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että edellisessä kohdassa mainittu ensimmäinen edellytys täyttyy nyt käsiteltävässä asiassa, sillä Hobohmin pariskunta toimi asiayhteydessä, jota ei voida pitää heidän ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, eli yksityisinä loppukuluttajina (ks. vastaavasti tuomio Vapenik, C-508/12, EU:C:2013:790, 28 kohta).
- 26 Toisesta edellytyksestä on todettava, että Hobohmin pariskunta ja Kampik tosiasiallisesti tekivät toimeksiantosopimuksen vuonna 2008.

- 27 Kolmannesta edellytyksestä on mainittava, että asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan sanamuodosta ilmenee, että kahden seikan on täytyttävä, jotta kyseessä oleva sopimus voisi pääasian kaltaisissa olosuhteissa kuulua kyseisen säännöksen soveltamisalaan. Yhtäältä elinkeinonharjoittajan on harjoitettava kaupallista toimintaa tai elinkeinotoimintaa kuluttajan kotipaikkajäsenvaltiossa tai suunnattava tällaista toimintaa millä keinoin tahansa kyseiseen jäsenvaltioon tai useisiin valtioihin kyseinen jäsenvaltio mukaan lukien, ja toisaalta kyseessä olevan sopimuksen on kuuluttava kyseisen toiminnan piiriin. Tässä yhteydessä on täsmennettävä, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen epävarmuus liittyy siihen osaan kyseistä säännöstä, joka koskee elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaaman” kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan piiriin kuuluvaa sopimusta.
- 28 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että vaikka välityssopimus kuului pääasian olosuhteissa Kampikin Saksaan ”suuntaamaan” kiinteistönvälitystoimintaan, toimeksiantosopimus ei erikseen tarkasteltuna kuulunut siihen. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuitenkin katsoo, että välityssopimuksen ja toimeksiantosopimuksen välillä on niiden yhteisestä taloudellisesta tarkoituksesta johtuva yhteys, joka on kyseisen tuomioistuimen mukaan peruste sille, että toimeksiantosopimus kuitenkin kuuluu välityssopimuksen tavoin asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamisalaan.
- 29 Niinpä on tutkittava asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja kyseisen asetuksen tavoitteiden kannalta, voidaanko toimeksiantosopimuksen pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten sopimusten välisen yhteyden perusteella katsoa liittyvän Kampikin Saksaan ”suuntaamaan” toimintaan, ja jos näin on, mitä tällaisen yhteyden luonteelta edellytetään.
- 30 Kuten asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 11, 13 ja 15 perustelukappaleesta ilmenee, kyseisiin tavoitteisiin kuuluvat muun muassa toimivaltasääntöjen ennustettavuus, kuluttajan suojaaminen ja rinnakkaisten oikeudenkäyntien karsiminen mahdollisimman vähiin sen välttämiseksi, ettei kahdessa jäsenvaltiossa anneta keskenään ristiriitaisia tuomioita.
- 31 Kuluttajansuojan osalta on todettava Brysselin yleissopimuksen määräyksillä perustettua erityisjärjestelmää koskevasta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jota voidaan soveltaa vastaaviin asetuksen N:o 44/2001 säännöksiin, ilmenevän, että kyseisen järjestelmän tehtävänä on varmistaa kuluttajan riittävä suojaaminen, sillä häntä pidetään elinkeinonharjoittajana toimivaa sopimuskumppaniaan taloudellisesti heikommassa asemassa olevana ja juridisesti kokemattomampana sopimuspuolena (ks. vastaavasti tuomio *Česká spořitelna*, C-419/11, EU:C:2013:165, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 32 On kuitenkin tärkeää muistuttaa, että asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohta on poikkeus sekä kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetystä toimivaltaa koskevasta pääsäännöstä, jonka mukaan toimivaltaisia ovat sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa vastaajalla on kotipaikka, että siitä saman asetuksen 5 artiklan 1 alakohdassa annetusta säännöstä, joka koskee erityistä toimivaltaa sopimusasioissa ja jonka mukaan toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, missä kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai on täytettävä. Kyseistä säännöstä on siis välttämättä tulkittava suppeasti (tuomio *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Lisäksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohdassa pyritään suojaamaan kuluttajaa, tämä ei merkitse sitä, että suoja olisi absoluuttista (ks. tuomio *Mühlleitner*, C-190/11, EU:C:2012:542, 33 kohta).
- 33 Kun otetaan huomioon edellä 30 kohdassa mainitut tavoitteet ja asetuksen N:o 44/2001 16 artiklan 1 kohdan mukaista kuluttajan kotipaikan tuomioistuimen toimivaltaa koskevan säännön luonne poikkeuksena, on katsottava, että kyseisen asetuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohtaa voidaan soveltaa pääasiassa kyseessä olevan toimeksiantosopimuksen kaltaiseen sopimukseen, jos sillä on läheinen yhteys välityssopimuksen kaltaiseen sopimukseen.

- 34 Tällaisen läheisen yhteyden muodostavista seikoista on todettava, että – kuten ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee – nyt käsiteltävässä asiassa välityssopimuksen taloudellista tavoitetta eli sitä, että Hobohmin pariskunta voi tosiasiallisesti käyttää Kampikin heidän kotipaikkajäsenvaltioonsa ”suuntaaman” kiinteistönvälitystoiminnan ansiosta hankkimaansa asuinhuoneistoa, ei voitu rakennuttajan maksukyvyttömyyden jälkeen saavuttaa. Elinkeinonharjoittaja eli Kampik ehdotti Hobohmin pariskunnalle kuluttajina toimeksiantosopimuksen tekemistä juuri kyseisen tilanteen, jossa näin tavoiteltua taloudellista tavoitetta ei ollut voitu saavuttaa, korjaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että he saavat kyseiseen toimintaan liittyvän suorituksen. Toimeksiantosopimuksella pyrittiin näin ollen saavuttamaan välityssopimuksen konkreettinen taloudellinen tavoite.
- 35 Tästä seuraa, että vaikka toimeksiantosopimus ei sellaisenaan kuulu elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaaman” kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan piiriin, se on kuitenkin tehty kyseisen toiminnan välittömäksi jatkeeksi ja täydentää välityssopimusta, koska sillä pyritään mahdollistamaan välityssopimuksen taloudellisen tavoitteen saavuttaminen.
- 36 Vaikka on totta, etteivät välityssopimus ja toimeksiantosopimus ole oikeudellisesti riippuvaisia toisistaan, on näin ollen todettava, että ensimmäisen ja toisen sopimuksen välillä on taloudellinen yhteys. Yhteyden muodostaa välityssopimuksen taloudellisen tavoitteen saavuttaminen eli asuinhuoneiston, jonka valmistuminen oli uhattuna rakennuttajan maksukyvyttömyyden seurauksena, tosiasiallinen käyttö. Ilman sopimusosapuolten toimeksiantosopimuksessa sopimia viimeistelytoita mainittu tosiasiallinen hallinta ei nimittäin olisi mahdollinen.
- 37 Kun kansallinen tuomioistuin tutkii osana toimeksiantosopimuksen tekemisolosuhteita koskevaa yleistä arviointiaan, onko välityssopimuksen ja mainitun toimeksiantosopimuksen välillä läheinen yhteys, sen on otettava huomioon kyseisen yhteyden muodostavat seikat, muun muassa näiden kahden sopimuksen osapuolten sama – oikeudellinen tai tosiasiallinen – henkilöllisyys, niillä tavoiteltu sama taloudellinen tavoite, joka kohdistuu samaan konkreettiseen kohteeseen, ja toimeksiantosopimuksen asema välityssopimuksen täydentäjänä siltä osin kuin sillä mahdollistetaan välityssopimuksen taloudellisen tavoitteen saavuttaminen.
- 38 Kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon nämä seikat, kun se ratkaisee, voidaanko asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohtaa soveltaa toimeksiantosopimukseen (ks. analogisesti tuomio Emrek, C-218/12, EU:C:2013:666, 31 kohta).
- 39 Tämän jälkeen on mainittava asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 11 perustelukappaleesta ilmenevästä toimivaltasääntöjen ennustettavuuden varmistamisesta, että pääasian kaltaisissa olosuhteissa kuluttajan kotipaikan tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään asian, joka koskee kyseisen kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suunnattuun” elinkeinotoimintaan liittyvää välityssopimusta. Jos elinkeinonharjoittaja tämän jälkeen ehdottaa sellaisen sopimuksen tekemistä, jolla oletetaan saavutettavan ensimmäisen sopimuksen tavoite, saman kuluttajan kanssa tai mahdollisesti tekee tällaisen sopimuksen, kyseinen elinkeinonharjoittaja voi perustellusti odottaa, että molempiin sopimuksiin sovelletaan samaa järjestelmää tuomioistuinten toimivallasta.
- 40 Esitettyyn kysymykseen on edellä mainittu huomioon ottaen vastattava, että asetuksen N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on siltä osin kuin siinä viitataan sopimukseen, joka kuuluu elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaaman” kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan piiriin, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen 16 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että sitä voidaan soveltaa kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen, joka ei sellaisenaan liity kyseisen elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaamaan” kaupalliseen toimintaan tai elinkeinotoimintaan mutta jolla on läheinen yhteys samojen osapuolten aikaisemmin tällaisen toiminnan yhteydessä tekemään sopimukseen. Kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, ovatko kyseessä kyseisen yhteyden muodostavat seikat, joita ovat muun muassa näiden kahden sopimuksen osapuolten sama – oikeudellinen tai tosiasiallinen – henkilöllisyys,

niillä tavoiteltu sama taloudellinen tavoite, joka kohdistuu samaan konkreettiseen kohteeseen, ja toisen sopimuksen asema ensimmäisen sopimuksen täydentäjänä siltä osin kuin sillä mahdollistetaan ensimmäisen sopimuksen taloudellisen tavoitteen saavuttaminen.

Oikeudenkäyntikulut

- 41 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 15 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on siltä osin kuin siinä viitataan sopimukseen, joka kuuluu elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaaman” kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan piiriin, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen 16 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että sitä voidaan soveltaa kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen, joka ei sellaisenaan liity kyseisen elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotipaikkajäsenvaltioon ”suuntaamaan” kaupalliseen toimintaan tai elinkeinotoimintaan mutta jolla on läheinen yhteys samojen osapuolten aikaisemmin tällaisen toiminnan yhteydessä tekemään sopimukseen. Kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, ovatko kyseessä kyseisen yhteyden muodostavat seikat, joita ovat muun muassa näiden kahden sopimuksen osapuolten sama – oikeudellinen tai tosiasiallinen – henkilöllisyys, niillä tavoiteltu sama taloudellinen tavoite, joka kohdistuu samaan konkreettiseen kohteeseen, ja toisen sopimuksen asema ensimmäisen sopimuksen täydentäjänä siltä osin kuin sillä mahdollistetaan ensimmäisen sopimuksen taloudellisen tavoitteen saavuttaminen.

Allekirjoitukset